РЕЦЕНЗІЯ

офіційного рецензента на дисертацію

Білобловського Святослава Володимировича

за темою: «Інтегрована звітність та концептуальні основи фінансового управління в системі реалізації корпоративної соціальної відповідальності та сталого розвитку організацій», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

Актуальність теми дослідження

У сучасних умовах глобальної економічної трансформації, цифровізації та посилення соціальної відповідальності бізнесу питання інтегрованої звітності та ефективного фінансового управління набувають особливої ваги. Традиційна фінансова звітність, орієнтована переважно на ретроспективні показники, вже не відповідає зростаючим інформаційним потребам стейкхолдерів, які очікують комплексного відображення екологічних, соціальних та управлінських аспектів діяльності компаній.

У цьому контексті інтегрована звітність розглядається як ключовий інструмент формування довіри, забезпечення прозорості та підтримки сталого розвитку організацій. Вона поєднує фінансові й нефінансові (ESG) показники, створюючи цілісне уявлення про довгострокову вартість і стійкість бізнесу відповідно до сучасних міжнародних стандартів — IFRS S1/S2, CSRD, GRI, TCFD.

Для України актуальність проблематики посилюється умовами воєнного часу, економічною нестабільністю та потребою у зміцненні довіри до бізнесу. Брак стандартизації нефінансової звітності, обмежений доступ до цифрових рішень та дефіцит ESG-експертизи створюють значні виклики для підприємств, що прагнуть інтегрувати принципи сталого розвитку у свої управлінські системи. Водночас євроінтеграційний вектор розвитку держави, імплементація директиви CSRD та перехід до стандартів ESRS формують нові вимоги до прозорості й відповідальності суб'єктів господарювання.

Таким чином, обрана тема дисертаційного дослідження є надзвичайно актуальною як з наукової, так і з практичної точки зору. Вона спрямована на розроблення концептуальних основ інтегрованої звітності як складової сучасного фінансового управління та на підтримку стратегічної трансформації українських організацій у напрямі сталого й конкурентоспроможного розвитку в європейському економічному просторі.

Достовірність та наукова новизна одержаних результатів

Слід звернути увагу на наукову новизну роботи.

Основні положення, що виносяться на захист, полягають у наступному:

вперше:

- сформовано інтеграційну модель включення інтегрованої звітності до системи фінансового управління в логіці McKinsey 7S, яка поєднує принципи прозорості, відповідальності, оцінки комплексної ефективності (TBL) та управління даними зі зовнішніми вимогами стейкхолдерів. На прикладі банківського сектору у межах Strategy узгоджено цілі ESRS із бюджетно стратегічним циклом, Structure визначає місце і підзвітність функції звітування в архітектурі корпоративного управління, Systems охоплюють процеси MCS/SCS, Data Governance - таксономії/цифрові формати та контроль якості даних; Shared Values фіксують культуру прозорості та довіри, Style забезпечує «тон згори» і відповідальність менеджменту, Staff розмежовує ролі, а Skills конкретизують методичні та аналітичні компетентності.

Автором *удосконалено:*

- уточнено зміст функції звітування як стратегічної складової фінансового управління, що забезпечує інформаційну підтримку прийняття рішень у сфері КСВ та досягнення цілей сталого розвитку. На відміну від існуючих підходів, функція розглядається не лише як інструмент подання інформації, а як механізм формування довіри та діалогу із стейкхолдерами.
- систематизацію трансформаційних чинників, що впливають на розвиток концептуальних основ звітності в умовах цифровізації, зростання регуляторних вимог та впровадження міжнародних ініціатив (IFRS Sustainability, CSRD, ISSB). Це дозволило розробити аналітичну рамку для оцінки зрілості звітної системи організації.
- обґрунтовано типізацію організаційних дисфункцій (greenwashing, window dressing, інформаційне мовчання) у практиці впровадження інтегрованої звітності. На відміну від фрагментарних оцінок у попередніх дослідженнях, типізація поєднана з методичними рекомендаціями щодо подолання викривлень.
- розроблено методичний підхід до оцінювання ролі цифрових інструменті (Big Data Analytics, XBRL, AI) в управлінні функцією звітування, що розширює наукові уявлення про взаємозв'язок технологічної зрілості та ефективності звітних процесів. Запропонований підхід дозволяє встановити залежність між технологічною зрілістю компанії та якістю розкриття інформації у звітах сталого розвитку.

Дістало подальшого розвитку:

- обґрунтування аналітичної методики виявлення дисбалансів у нефінансових розкриттях банків шляхом побудови двох агрегатів - індексу щільності розкриттів та індексу повноти і панельний підхід для міжбанківського порівняння, що дозволяє пов'язати результати з рішеннями з управління даними, внутрішнього контролю та стимулюючими механізмами менеджменту.
- уточнено структуру концептуальної основи інтегрованої звітності як бази для побудови звітної системи, що забезпечує валідацію суттєвості,

узгодження нефінансових і фінансових показників та орієнтацію на створення довгострокової вартості.

Отримані у дисертації результати поглиблюють наукове розуміння ролі звітності в умовах трансформації сучасної економіки та становлять вагомий внесок у розвиток концепцій фінансового управління і сталого розвитку. Представлені автором наукові положення відзначаються достовірністю, що підтверджується ґрунтовним теоретико-методологічним підґрунтям дослідження та комплексним використанням загальнонаукових і спеціалізованих методів. Це забезпечило отримання перевірених результатів і логічне обґрунтування зроблених висновків.

Практична цінність дослідження полягає у розробленні та науковому обґрунтуванні рекомендацій щодо удосконалення системи фінансового управління на основі інтегрованої звітності. Запровадження у практичну діяльність сформульованих у дисертації висновків і пропозицій сприятиме побудові цілісної та адаптивної системи управління звітуванням, здатної поєднувати фінансові й нефінансові показники відповідно до вимог сучасних міжнародних стандартів та національного законодавства. Реалізація запропонованих підходів забезпечить підвищення узгодженості внутрішніх підсистем, скорочення дублювання функцій, ефективніше використання ресурсів і створить основу для масштабування звітних процесів та оперативного реагування на динаміку зовнішнього середовища.

Результати дисертаційного дослідження належним чином аргументовані з використанням загальнонаукових та спеціальних методів дослідження.

Структура роботи є змістовною, послідовною та збалансованою в частині виконання поставлених завдань, висвітлення дослідницьких ідей.

Оцінка змісту дисертації, її завершеність у цілому

Дисертаційна робота *Білобловського Святослава Володимировича* є самостійним, комплексним і завершеним науковим дослідженням, виконаним на високому науково-методологічному рівні. Робота відзначається глибиною опрацювання теоретичних питань, самостійністю наукового мислення та творчим підходом до вирішення актуальних проблем фінансового управління й звітності. Достовірність отриманих результатів підтверджується послідовною логікою дослідження, чіткою структурою роботи та обґрунтованістю висновків, представлених у дисертації.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації

Позитивно оцінюючи наукову і практичну значущість дисертаційної роботи Білобловського Святослава Володимировича, доцільно відзначити окремі аспекти, уточнення яких могло б посилити аналітичну глибину та прикладну результативність дослідження:

1. *Удосконалення методологічного підходу.* Робота відзначається логічною структурою й коректним застосуванням наукових методів, проте

доцільним було б чіткіше обґрунтувати вибір методів оцінки ефективності інтегрованої звітності. Деталізація використаного інструментарію (контент-аналіз, економетричні моделі, експертні оцінки) підвищила б наукову доказовість отриманих результатів.

2. *Поглиблення аналітичного компоненту.* Варто було б ширше висвітлити результати аналітичної оцінки процесів упровадження інтегрованої звітності в банківських установах, зокрема порівняти отримані показники з міжнародними практиками. Це надало б дослідженню більшої емпіричної насиченості.

3. *Посилення прикладної складової.* Доцільно було б конкретизувати запропоновані механізми інтеграції фінансових і нефінансових показників у системі управління банківською діяльністю, а також показати очікуваний управлінський ефект від їх застосування. Це підвищило б практичну значущість і прикладну цінність результатів роботи.

Значення дослідження для науки та практики та напрями його використання.

Автору дисертаційного дослідження вдалося ґрунтовно розкрити стан та рівень наукової розробленості проблематики інтегрованої звітності та концептуальних основ фінансового управління в контексті реалізації корпоративної соціальної відповідальності та сталого розвитку організацій. У роботі обґрунтовано актуальність теми та її практичне і стратегічне значення для підвищення прозорості, ефективності управління та сталого розвитку бізнесу в умовах сучасної економіки. Отримані наукові положення, висновки та рекомендації відзначаються високим рівнем наукової новизни, практичної цінності та суспільної значущості.

Структура дисертації чітка й логічна, що дозволяє послідовно розкрити теоретико-методологічні засади інтегрованої звітності, аналіз сучасних тенденцій її розвитку на національному та міжнародному рівнях, а також обґрунтувати організаційно-економічні та управлінські механізми вдосконалення системи фінансового управління із включенням нефінансових показників. Робота демонструє здатність автора до самостійного наукового пошуку, системного аналізу та пропозиції практичних рішень, що сприяють формуванню адаптивної та ефективної системи інтегрованої звітності в організаціях.

Висновок. Дисертація є завершеною, самостійною науковою працею, в якій отримані нові науково обґрунтовані та практично цінні результати, що вирішують важливу наукову проблему.

Актуальність теми, самостійність та завершеність здійсненого дослідження, наукова новизна та практична значущість одержаних результатів та опублікованих наукових праць да підстави зробити загальний висновок: дисертаційна робота *Білобловського Святослава Володимировича на тему «Інтегрована звітність та концептуальні основи фінансового управління в*

системі реалізації корпоративної соціальної відповідальності та сталого розвитку організацій» відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (із змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів України № 283 від 03.04.2019 р. та № 502 від 19.05.2023 р.), наказу МОН України № 40 від 12 січня 2017 року «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019 р.) і Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (із змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів України № 341 від 21.03.2022 р. та № 502 від 19.05.2023 р.), а її автор *Білобловський Святослав Володимирович* заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок», галузі знань 07 «Управління та адміністрування».

Доцент кафедри
фінансів, банківської та страхової справи
Навчально-наукового інституту
управління, економіки та бізнесу
ПрАТ ВНЗ «Міжрегіональна Академія
управління персоналом»,
кандидат економічних наук, доцент Г.І. Скиба